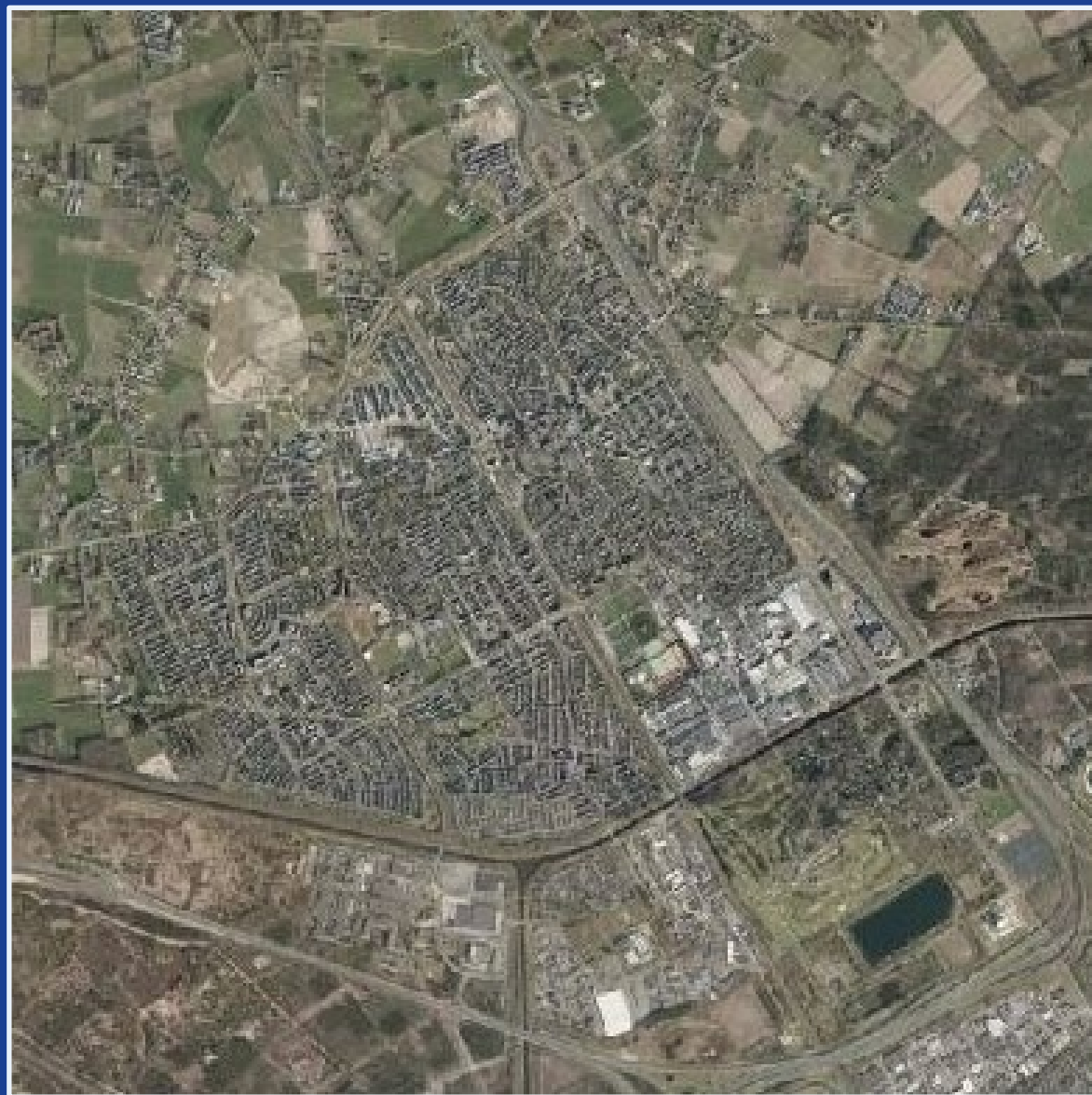

Wijkpaspoorten

Inhoudsopgave

1	Algemeen	3
2	Zoekbuurten	8
3	Bespaarbuurten	24
4	Eigen-tempobuurten	27
5	Lange-termijnbuurten	30
6	Projecten en koppelkansen	33

1.1 Algemeen

Aanleiding

Door de gemeenteraad van Best is d.d. 31 januari 2022 de Transitievisie Warmte (TVW) vastgesteld. Dit is het startpunt van de warmtetransitie en vormt op grote lijnen de routekaart van hoe deze in gemeente Best wordt aangepakt. Uit de TVW komen zeven belangrijke actiepunten naar voren voor de gemeente. De TVW maakt daarbij onderscheid tussen verschillende buurttypen, namelijk: bespaarbuurten, zoekbuurten, lange-termijnbuurten, eigen-tempobuurt, buitengebieden en bedrijventerreinen.

Doel wijkaspoorten

In voorliggende wijkaspoorten wordt de beschikbare informatie van de zoekbuurten, bespaarbuurten, eigen-tempobuurt en lange-termijnbuurten gebundeld op basis van:

- De pand- en bronnenanalyse;
- Het profiel van de bewoners (op basis van de BSR-tool);
- Huidige ontwikkelingen;
- Route en vervolgstappen.

Dit geeft per wijk een eerste inzicht in de potentie van verschillende warmtebronnen

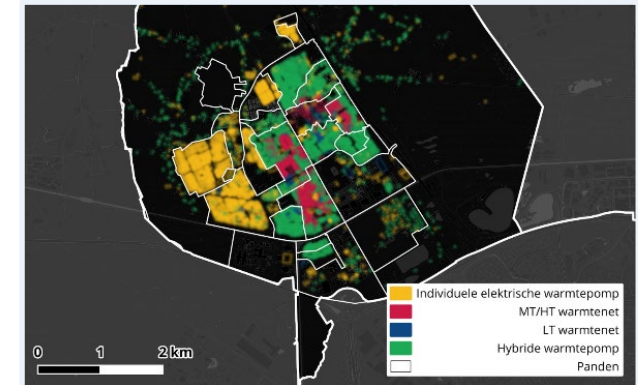
waarmee op termijn van het aardgas af kan worden gegaan. Daarnaast wordt aangegeven wat de vervolgstappen zijn, welke samenwerkingen vorm gegeven kunnen worden en de mogelijke rol van de gemeente. De (communicatie)acties per wijk worden later nog bepaald.

Andere relevante documenten

Om als inwoner erachter te komen welke acties er in de eigen buurt zijn is het mogelijk om via het [Regionaal Energie Loket](#) op basis van een volledig postcode een totaaloverzicht te vinden.

In de [inspiratiegids van Expertise Centrum Warmte \(ECW\) over hybride warmtepompen](#) staan inspirerende 'best practices' met de focus op hybride warmtepompen van gemeenten die samen met bedrijven, woningcorporaties en andere organisaties al aan de slag zijn.

Om de impact op de elektriciteits- en gasnetten bij verschillende warmtealternatieven op wijkniveau inzichtelijk te maken hebben de netbeheerders voor gemeenten het [informatiedocument 'Netimpact van warmtealternatieven'](#) gepubliceerd.

Figuur 1.1: Mogelijke warmteoplossing op basis van de pand- en bronnenanalyse.

1.2 De vier typen buurten

De technische en sociale mogelijkheden zijn per buurt onderzocht. Hierbij zijn buurten waar collectieve oplossingen mogelijk zijn interessanter om te beginnen. Indien dat niet het geval is, dan volgen inwoners in die buurt hun eigen tempo en stappen op een natuurlijk moment over op een duurzame bron. Buurten met veel sociale en technische mogelijkheden zijn goede buurten om met collectieve oplossingen aan de slag te gaan.

Figuur 1.2: De actie per buurt zoals vernoemd in de TVW in Best.

Zoekbuurten

In deze buurten zijn er oplossingen mogelijk om nu al samen aan de slag te gaan voor aardgasvrije wijken. Voor alle betrokkenen is inzicht in de kansen en onmogelijkheden noodzakelijk om in de gesprekken aangehaakt te blijven. Voordat een oplossing verder wordt uitgewerkt zijn er gesprekken met bewoners, Best Duurzaam, woningbouwcorporaties en andere relevante stakeholders. Als het dan haalbaar blijkt, wordt samen een plan opgesteld om aan de slag te gaan. Hierbij neemt de gemeente een actieve rol om partners te verbinden en mee te nemen.

Eigen-tempobuurten

Er zijn wijken en buurten waar mensen wonen met voldoende draagkracht en de woningen het beste met een individuele oplossing duurzaam verwarmd kunnen worden. Daar doen inwoners dit op hun eigen tempo zodat ze dit op voor hen goede, natuurlijke momenten kunnen doen. Bijvoorbeeld bij een verhuizing, verbouwing, of als de cv-ketel aan vervanging toe is. Ook kleinschalig collectieve systemen met de buren/straat zijn hier eventueel mogelijk.

Bespaarbuurten

In een aantal wijken of buurten wordt veel aardgas bespaard door te isoleren. Dat is ook nodig om later warmte uit energiebronnen beter te benutten. In deze wijken wordt dit samen tussen de gemeente en de betrokken oppakt. De gemeente helpt hierbij met stimuleren en organiseren door een besparingsprogramma op te stellen.

Lange-termijnbuurten

Sommige wijken en buurten kunnen best goed met collectieve of kleinschalig collectieve oplossingen aardgasvrij worden. Dat zal alleen nog niet overal gebeuren. Als eerste gaan de zoekbuurten van start. Lange-termijnbuurten komen dus pas na 2030. Inwoners kunnen al wel zelf stappen zetten op natuurlijke momenten of samen met de buren/straat op een kleinschalig collectief systeem. Waar mogelijk ondersteunt de gemeente dit. Daarnaast zijn er woningen en zelfs al hele buurten aardgasvrij. Denk aan Dijkstraten en in de toekomst Aarlesche Erven en het tweede deel van Steegsche Velden. Die worden al duurzaam verwarmd. Ook maakt de gemeente aparte plannen met bedrijventerreinen om bedrijfsprocessen mogelijk circulair te maken of op andere manieren verder te verduurzamen.

1.3 Kenmerken per woning

Bij het verzamelen van kenmerken per woning zijn de volgende inzichten verzameld:

- Het bouwjaar
- De gemiddelde inkomens
- Het eigendom
- De energie labels

Afbeelding 1.1: Het energielabel geeft je uitgebreide informatie over je huis. Bron: rijksoverheid.nl

Het bouwjaar

Door onderscheid te maken tussen bouwjaren ontstaat er inzicht in kansen en onmogelijkheden van een woning. In verschillende periodes zijn er namelijk andere eisen gesteld aan de energiezuinigheid van een woning. Hierbij wordt er geen rekening gehouden met tussentijdse verbouwingen.

De gemiddelde inkomens

Door het verschil in gemiddelde inkomens weer te geven ontstaat er inzicht waar het aan financiële middelen ontbreekt om zelfstandig stappen te kunnen maken met het energiezuinig maken van de woning. Het is zo dat de combinatie laag inkomen en slechte isolatiegraad tot energiearmoede leidt. Eén van beide leidt ook tot problemen maar beperkter. Het verschil in eigendom en gezinssamenstelling zijn het meest bepalend voor wie er in deze groep valt. Hierbij zijn koopwoningen gemiddeld beter geïsoleerd dan huurwoningen, en zijn eenpersoonshuishoudens vaker energiearm dan meerpersoonshuishoudens.

Het eigendom

Door de eigendomsclassificatie weer te geven ontstaat er inzicht waar en met wie het mogelijk is om van start te gaan. Het is praktischer om te starten bij enkele eigenaren die in het bezit zijn van meerdere panden met een grotere totale warmtevraag dan bij een enkele eigenaar met een enkel pand. Er is hierbij onderscheid tussen type A (minstens 25kW warmtevermogen en van woningcorporatie of overheid, zorg, onderwijs en top 10 grootste eigenaren qua oppervlakte) en type B (maximaal 25kW warmtevermogen en van woningcorporatie of de grootverbruikers). In tegenstelling tot deze twee types, heeft elk niet gelabeld pand mogelijk andere eigenaren.

De energielabels

Door onderscheid te maken tussen de energielabels ontstaat er inzicht in de huidige energiezuinigheid van een woning. Daarnaast geeft het inzicht in de energierekening, de energiebesparing, de mogelijkheid om van het gas af te gaan en welke maatregelen daar nog voor nodig zijn. De energielabels in dit document zijn gebaseerd op beschikbaarheid vanuit open data van derden.

1.4 Kansrijkheid warmtebronnen

Geothermie

Geothermie, ook wel diepe aardwarmte genoemd, kan in potentie geschikt zijn voor meerdere clusters van woningen. Bij beperkt aanbod van warmte is de maximale hoeveelheid gebouwen waaraan een bron warmte kan leveren een logische grens. Bij een bron als geothermie is de vuistregel minimaal 4000 gebouwen aansluiten om dit kostentechnisch te doen. Dit is vooral afhankelijk van de diepte van de boring.

Er zijn nog wel grote onzekerheden door de locatieafhankelijkheid van geothermie. Volgens de Warmteatlas is de potentie voor geothermie in Best 'ongunstig' (161 TJ, 5,1 mWth). Echter blijkt uit de WARM-studie hoge slagingskans voor geothermie in de Paleogeen-en Jura-aardlagen. Door nader onderzoek in de onderzoekslijnen van SCAN-aardwarmte kan voor Best en de regio inzichtelijk worden of en in hoeverre (ondiepe) geothermie kansrijk is.

Aquathermie

Aquathermie is het gebruik van warmte en koude uit oppervlaktewater of afvalwater om gebouwen te verwarmen of te koelen. Bij een bron als aquathermie is de vuistregel minimaal 500 gebouwen aansluiten om dit kostentechnisch te doen. Dit is afhankelijk van

de locatie van bron tot afnamegebied, de bebouwingsdichtheid, de isolatiegraad en de warmtevraag van de gebouwen.

Aquathermie uit oppervlaktewater heeft potentie in Best vanuit het Wilhelminakanaal en nabij gelegen bebouwing. De potentie van het oppervlaktewater bij Wilhelminapark is erg beperkt. Aquathermie uit afvalwater heeft geen potentie in Best, omdat er geen rioolwaterzuivering of –gemalen zijn in de gemeente.

Zonnecollector:

Een zonnecollector zet zonlicht om in warmte. Meerdere opties met zonnecollectoren zijn mogelijk, zoals de combinatie met warmtepompen. Door middel van seizoensopslag kan zonnewarmte uit de zomer gebruikt worden voor de warmtevraag in de winter.

Met woningbouwcorporatie WoonInc zijn in het verleden verkenningsgesprekken gevoerd in Naastenbest en Aarlesche Erven voor een zonnecollectorsysteem van "Hocosto".

Collectieve hybride/hoge-temperatuur warmtepomp:

Een collectieve hybride/hoge-temperatuur warmtepomp kan de bodem en lucht als bron hebben of een mix van beide bronnen. Dit kan voor een blok aan huizen, een flatgebouw of een buurt. Één grote warmtepomp wordt aangesloten op de bestaande cv-installatie. Een andere variant is een gezamenlijke bron in de bodem, waarbij iedere woning een aansluiting heeft naar een eigen warmtepomp.

Individuele warmtepomp

Een warmtepomp waardeert de warmte van de buitenlucht of de bodem op naar een bruikbare temperatuur voor verwarming en warm tapwater. Bij slechte isolatie of een ongeschikt afgiftesysteem ligt een elektrische warmtepomp niet voor de hand. Als tussenstap is een hybride warmtepomp mogelijk.

Individuele warmtepompen hebben potentie in Best voor buurten met lage bebouwingsdichtheid, voldoende capaciteit op het elektriciteitsnet en met gebouwen die een voldoende krachtig warmte-afgiftesysteem hebben. Uitzondering hierop is de hoge-temperatuurwarmtepomp, die functioneert ook bij minder krachtige warmte-afgiftesystemen.

1.5 Profiel van de bewoners

Een profiel van de bewoners is voor heel de gemeente in kaart gebracht om te bepalen welke acties en communicatiestijlen het best geschikt zijn voor verschillende doelgroepen en wijken. Het onderzoek is uitgevoerd door bureau Marktresponse aan de hand van de BSR-tool. Deze tool brengt in kaart in welke van vier categorieën inwoners vallen. De opties zijn in tabel 1.1 en 1.2 beschreven.

Zoals figuur 1.3 laat zien horen de meeste mensen echter niet bij één kleur, maar positioneren zij zich op de assen 'extravert/introvert' en 'ego/groep'. Hierop vormen zich enkele clusters waar veel mensen passen.

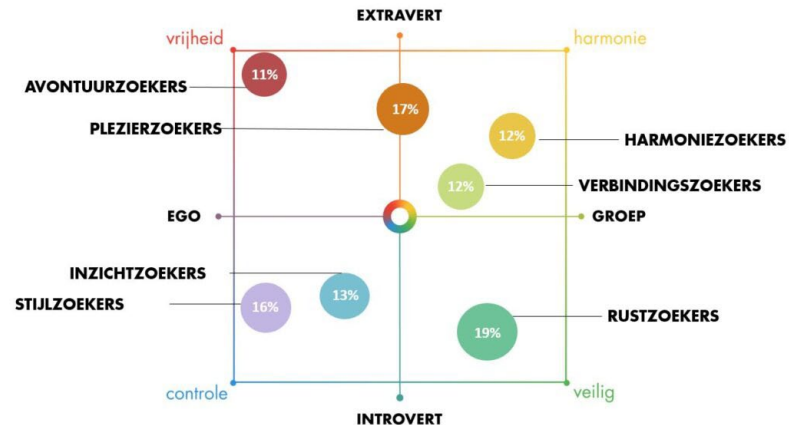
Tabel 1.2: Achtergrondinformatie bij de vier types inwoner.

	Sociale media	Vakantie	Leefstijl	Vrije tijd
Geel	Facebook	Vakantiepark	Harmonie	Dagje strand, buurt-bbq, bordspelletjes
Groen	Facebook	Dichtbij huis	Zekerheid	Tuinieren, gamen, rondje wandelen
Blauw	LinkedIn	Luxe vakantie	Controle	Sporten, museum, natuur
Rood	Instagram	Avontuurlijke vakantie	Vrijheid	Museum, natuur, cursus

Tabel 1.1: De kleur passend bij een inwoner in een kruistabel. Het resultaat tussen sociaal en psychologische kenmerken.

	Egocentrisch	Groepscentrisch
Extravert	Rood	Geel
Introvert	Blauw	Groen

Figuur 1.3: Plot met de sociologische as en de psychologische as. De leefstijlen zijn hierop gepositioneerd.

2. Zoekbuurten

1 Naastenbest-Midden

2 Heivelden (deel)

3 Wilhelminadorp-Midden

2.1 Naastenbest-Midden

Pandanalyse

In figuur 2.1 t/m 2.4 zijn het bouwjaar, de gemiddeld inkomens, het eigendom en de energielabels weergegeven. Hierbij valt op dat:

- Het overwegende deel van Naastenbest-Midden is gebouwd tussen 1968 en 1990. De meest voorkomende woningen zijn eengezins- of tussenwoningen, een ondergemiddelde woonoppervlakte en matige isolatie.
- Ongeveer de helft van de woningen zijn koopwoningen. De andere helft zijn in bezit van een woningcorporatie. 'Thuis en Woonbedrijf hebben bezit in de buurt Naastenbest-Midden.
- In Naastenbest-Midden bevindt zich een groot deel midden- tot lage inkomens. Dit overlapt grotendeels met het eigendom van de woningcorporaties.
- Het overwegend deel van de woningen heeft energielabel C - D. Een groot deel van de woningen in het noordoosten en zuiden van Naastenbest-Midden hebben energielabels E – G.

Figuur 2.1: Bouwjaar.

Figuur 2.3: Gemiddeld inkomen per postcode (PC6).

Figuur 2.2: Panden met een eigendomsclassificatie A of B.

Figuur 2.4: Energie label.

2.1 Naastenbest-Midden

Bronanalyse

De mogelijke warmtebronnen voor Naastenbest-Midden zijn in kaart gebracht. In deze buurt kan de volledige warmtevraag voorzien worden door individuele (hybride) warmtepompen als bron. Een andere mogelijkheid is een hoge/midden-temperatuurbron. De opties hiervoor zijn als volgt.

Geothermie/aquathermie:

In Naastenbest-Midden lijkt potentie te zijn voor ondiepe geothermie tot 1.700 meter (onder strenge voorwaarden) volgens expert bodem en mijnbouw van de provincie. Gezien de locatie van Naastenbest-Midden ligt aquathermie niet direct voor de hand. Voor beide bronnen is een aanvullend onderzoek opgestart om de potentie beter in kaart te brengen.

Collectieve hybride/hoge-temperatuur warmtepomp:

Er is potentie voor een collectieve hybride/hoge-temperatuur warmtepomp, indien een woningbouwcorporatie of diverse bewoners die nabij elkaar wonen gelijktijdig de overstap willen maken van alleen aardgas naar een alternatieve warmtebron. Kleinschalige warmtenetten zijn soms rendabel waar dat voor grootschalig niet zou gelden.

Uitgangspunt is dat er op openbare of particuliere grond ruimte beschikbaar moet zijn.

Het is mogelijk voor diverse woningen met verschillende warmtebehoefte. Er kan gestart worden met hoge temperatuur en op een later moment de temperatuur naar beneden bijgesteld worden. Hierbij is er netverzwaring noodzakelijk en moet er in Naastenbest-Midden met Enexis afgestemd worden of een grootverbruikersaansluiting mogelijk is.

Individuele warmtepomp:

Een overgang naar individuele elektrische warmtepompen zal op wijkniveau al snel een verdubbeling van het bestaande aantal transformatorstations betekenen.

2.1 Naastenbest-Midden

Profiel van de bewoners

Wat zegt de BSR-tool hierover?

De meeste inwoners in Naastenbest-Midden vallen onder de kleuren geel, groen en blauw. De uitslag hiervan is weergegeven in tabel 2.1. Dit betekent dat relatief veel bewoners in de 'gele groep' vallen, relatief weinig inwoners in de 'rode groep' en ongeveer de helft in de overige twee groepen: groen en blauw. De groepen harmoniezoekers en verbindingzoekers zullen dus het grootst zijn. Harmoniezoekers zijn gezelligheidsdieren, zij brengen hun vrije tijd graag door in het gezelschap van gezin, vrienden of familie en houden van sociale activiteiten. De verbindingzoekers zijn ook sociaal en zetten zich graag in voor vrijwilligerswerk.

Het valt op dat Naastenbest er anders uit ziet dan de rest van Best. Het grootste verschil is dat veel inwoners elders in Best – met name in buurten als Heuveleind, Heivelden, de Villawijk en het buitengebied – veel meer 'blauw' zijn dan in Naastenbest. Hierdoor zie je dat de andere groepen (geel, groen én rood) in Naastenbest meer vertegenwoordigd zijn.

Voor meer informatie over de kleuren en profielen, zie pagina 5 en 6.

Tabel 2.1: Vergelijking van inwoners profielen o.b.v. de BSR-tool.

	Naastenbest-Midden	Best	Landelijk
Geel	34,5%	28,3%	32,5%
Groen	28,6%	28,0%	19%
Blauw	22,4%	33,2%	29%
Rood	14,5%	10,5%	19,5%

Wat betekent dit voor acties rondom communicatie?

Aan de hand van de vorige tabel tekenen zich platformen en activiteiten af die goed bij deze doelgroep aansluiten. Denk aan communiceren via Facebook (voorkeursplatform van ruim 60% van de inwoners van Naastenbest-Midden) en een lokale en gezellige activiteit in het kader van de zoekbuurt.

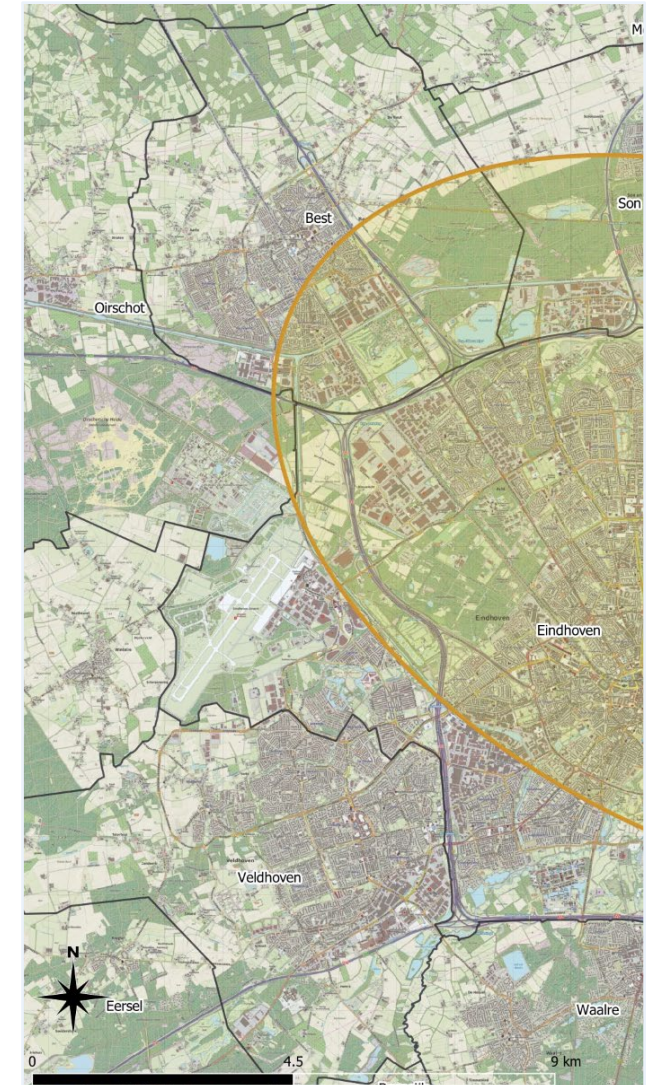
2.1 Naastenbest-Midden

Huidige ontwikkelingen

Waar zijn we mee bezig?

- Om de potentie voor geothermie te onderzoeken zijn de volgende acties ondernomen:
 - De gemeente Best heeft een brief naar het ministerie verstuurd. Door nader onderzoek in de onderzoekslijnen van SCAN-aardwarmte kan voor Best en de regio inzichtelijk worden of en in hoeverre (ondiepe) geothermie kansrijk is.
 - Een deel van de gemeente Best valt onder het zoekgebied van het SCAN-programma dat EBN uitvoert van de gemeente Eindhoven. Hiervoor wordt een eerste verkenning gestart.
 - Gesprekken met commerciële initiatieven die onderzoek doen (EnNatuurlijk).
- Regionaal Energie Loket is voor de gemeente Best bezig met een buurtactie voor energiezuinig wonen en het maken van energierapporten van voorbeeldwoningen in deze wijk. Indien dit leidt tot een positieve ervaring voor de bewoners in Naastenbest-Midden, zal de gemeente Best dit mogelijk in meerdere wijken willen aanbieden.

- De gemeente Best is met de woningbouwcorporaties aan het onderzoeken hoe de huurwoningen in Naastenbest-Midden het beste van het gas af te halen zijn. Dit kan leiden tot aardgasvrije pilots.
- Daarnaast zet de gemeente Best in op het energiecoachproject en het maken van goede prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties om huurders te helpen energie te besparen.
- Er is budget beschikbaar voor uitbreiding van de capaciteit (5 FTE). Deze wordt landelijk in april 2023 vrijgegeven. Om de wijkaanpak verder gestalte te geven zoekt de gemeente Best een projectleider.

2.1 Naastenbest-Midden

Route en vervolgstappen

Route naar duurzame warmte

Een mogelijke route naar een aardgasvrij Naastenbest-Midden is het realiseren van een hoge- of middentemperatuur warmtenet. De pandanalyse toont een hoge bebouwingsdichtheid en gemiddelde warmtevraag van de bestaande bebouwing (dus 65 graden of meer). Warmtenetten hebben een grote impact op de duurzaamheid van de gemeente Best, maar vergen wel een lange adem en veel inspanning van de gemeente.

Als een grootschalig warmtenet technisch of financieel niet van de grond komt, dan zijn er opties voor een aardgasvrije wijkaanpak met een hybride warmtenet, lage-temperatuur net met opwaardering op gebouwniveau, individuele (hybride)warmtepompen of kleinere collectief warmtenetten voorzien van warmte door centraal opgestelde hybride/hoge-temperatuur warmtepompen. Als de temperatuur die de warmtepomp levert leidt tot een comfortabel gevoel van warmte, dan hoeft je weinig aan het afgiftesysteem aan te passen. Wel is het behoud van warmte in de woning (kosten)efficiënter met na-isolatie.

Mogelijke vervolgstappen

Rol gemeente

De doorlooptijd van de benodigde onderzoeken is lang en ook de daadwerkelijke realisatie van een collectief met geothermie kost veel tijd. Het is daarom verstandig nu al in te zetten om woningen met slechte energielabels beter te isoleren en kiezen voor energiebesparing. De gemeente zal in het kader van de nieuwe warmtewet haar rol moeten bepalen als bijvoorbeeld eigenaar of exploitant van het warmtenet. Hiervoor dienen parallel criteria bij de inwoners worden opgehaald eventueel middels een enquête over bijvoorbeeld tarieven, aansluiting op het warmtenet, duurzaamheid van bron, warmteleveranciers, etc. Hier krijgt de gemeente Best een formatie voor.

Rol inwoner

Gezien de lange doorlooptijd van de realisatie van een mogelijk warmtenet is het ongeacht de technische en financiële haalbaarheid van geothermie in Best belangrijk om te informeren dat er voor 2030 geen grootschalige collectieve warmtevoorziening zal zijn. Dit betekent dat inwoners nu al kunnen kiezen voor isolatie- en bespaarmaatregelen die zichzelf terugverdienen binnen 5 jaar.

2.2 Heivelden (deels)

Pandanalyse

In figuur 2.5 t/m 2.8 zijn het bouwjaar, de gemiddeld inkomens, het eigendom en de energielabels weergegeven. Hierbij valt op dat:

- Het zoekgebied in Heivelden is gebouwd na 2000. In dit zoekgebied komen uitsluitend goed geïsoleerde appartementen voor.
- In tegenstelling tot Heivelden waar het overwegend deel koopwoningen zijn, bestaat de zoekbuurt van Heivelden uit huurwoningen die in het bezit zijn van woningbouwcorporatie WoonInc of in bezit van een VvE.
- Het zoekgebied is erg klein waardoor conclusies rondom inkomens mogelijk een vertekend beeld geven. Wel bevinden zich lagere inkomens in het eigendom van de woningcorporaties dan in de VvE.
- De woningcorporaties in dit zoekgebied hebben op basis van de beschikbare informatie energielabels A – B. Het valt op dat een enkel gebouw in dit gebied nog een energielabel E – G heeft.

Figuur 2.5: Bouwjaar.

Figuur 2.7: Gemiddelde inkomens per postcode.

Figuur 2.6: Panden met een eigendomsclassificatie A of B.

Figuur 2.8: Energielabel.

2.2 Heivelden (deels)

Bronanalyse

De mogelijke warmtebronnen voor het zoekgebied in Heivelden zijn in kaart gebracht. In deze zoekbuurt kan de volledige warmtevraag voorzien worden door individuele warmtepompen als bron. Een andere mogelijkheid is een lage-temperatuurbron in combinatie met individuele of collectieve bijverwarming. De opties hiervoor zijn als volgt.

Collectieve warmtepomp:

Een collectieve warmtepomp kost minder ruimte in de woning en omdat er maar één installatie onderhouden hoeft te worden zijn de onderhoudskosten lager. Collectieve systemen bieden daarom voor de gestapelde bouw in deze zoekbuurt een oplossing op weg naar aardgasvrij. Wel moet er op het dak van het gebouw, openbare of particuliere grond ruimte beschikbaar zijn. Afspraken over verantwoordelijkheid en eigenaarschap van de installatie dienen gemaakt te worden. Hierbij moet met Enexis afgestemd worden of een grootverbruikersaansluiting mogelijk is.

Individuele warmtepomp:

De keuze voor individuele elektrische warmtepompen geeft de mogelijkheid om in te spelen op natuurlijke vervangingsmomenten en hierbij de bewoner keuzevrijheid te geven. Hierdoor zal op termijn de elektriciteitsvraag in een wijk met veel elektrische warmtepompen erg toe nemen. Hierbij zal het voor Enexis moeilijker zijn om op de juiste plaats voldoende verzwaren uit te voeren. Daarnaast zal er ruimte in de woning vrij gemaakt moeten worden voor een boiler wat waar warm tapwater in opgeslagen kan worden.

Zonnecollector:

Een zonnecollector zet zonlicht om in warmte. Meerdere opties met zonnecollectoren zijn mogelijk, zoals de combinatie met warmtepompen. Door middel van seizoensopslag kan zonnewarmte uit de zomer gebruikt worden voor de ruimteverwarmingsvraag in de winter. Hiervoor zijn met de woningbouwcorporatie WoonInc in het verleden verkenningsgesprekken gevoerd voor een "Hocosto" systeem.

2.2 Heivelden (deels)

Profiel van de bewoners

Tabel 2.2: Vergelijking van inwoners profielen o.b.v. de BSR-tool.

	Heivelden (deels)	Best	Landelijk
Geel	31,0%	28,3%	32,5%
Groen	31,0%	28,0%	19,0%
Blauw	6,0%	33,2%	29,0%
Rood	33,0%	10,5%	19,5%

Wat zegt de BSR-tool hierover?

Twee clusters binnen de buurt Heivelden behoren tot de zoekbuurt. Hier bevinden zich met name openbare gebouwen, zoals twee basisscholen, maar ook enkele woningen. Deze woningen scoren behoorlijk anders dan andere wijken in Best. De uitslag van de BSR-tool is voor deze 89 huishoudens weergegeven in tabel 2.2.

Het verschil met het gemiddelde van Best is groot. Waar blauw voor de rest van de gemeente gemiddeld genomen de grootste groep is komt deze groep hier slechts tot 6,0%. Voor rood geldt het tegenovergestelde: deze elders in Best kleine groep komt met 33,0% op de bovenste plek uit. Het verschil met geel en groen (beide 31,0%) is erg klein.

Wat betekent dit voor acties rondom communicatie?

De voornaamste conclusie is dat de 'blauwe groep' klein is, maar de overige drie groepen nagenoeg even groot. Dat maakt een mogelijke communicatiestrategie hier erg lastig.

Voor meer informatie over de kleuren en profielen, zie pagina 5 en 6.

2.2 Heivelden (deels) Huidige ontwikkelingen

Waar zijn we mee bezig?

- De gemeente Best is met de woningbouwcorporaties aan het onderzoeken hoe de huurwoningen in Heivelden het beste van het gas af te halen zijn. Hiervoor dient er afstemming plaats te vinden met de renovatieplannen van de woningbouwcorporatie.
- Er wordt verkennend onderzoek gedaan naar aardgasvrije pilots. De gemeente Best is in gesprek met woningbouwcorporatie Wooninc (in bezit van 34% van de woningen) om een aardgasvrije pilot te starten voor huurders van 42 appartementen, twee VvE complexen van 123 appartementen en aansluitend gemeentelijk vastgoed, weergegeven in Afbeelding 2.1.
- Gezien de behoeftes van de resterende woningeigenaren en huurders is het ongeacht de technische en financiële haalbaarheid van een collectief net met lage-temperatuurbron, belangrijk om met een enquête draagvlak in kaart te brengen voor een collectieve warmtevoorziening.

Afbeelding 2.1: Luchtfoto met type eigendom

2.2 Heivelden (deels)

Route en vervolgstappen

Route naar duurzame warmte

Een mogelijke route voor het aardgasvrij maken van de zoekbuurt is het realiseren van individuele all-electric warmtepompen of het ontwikkelen van een lage-temperatuurcollectief. De pandanalyse toont een hoge bebouwingsdichtheid en lage warmtevraag van de bestaande bebouwing (dus tot 55 graden).

Voor het lage-temperatuurcollectief zouden zonnecollectoren of een collectieve warmtepomp een geschikte warmtebron kunnen zijn. Door de lokale opstelling ontstaat een warmtenet met een beperkte leidinglengte, waardoor de kosten gereduceerd worden.

Mogelijke vervolgstappen

Rol gemeente

Voor de collectieve warmtepomp zal informatie opgehaald moeten worden over het type gestapelde bouw (isolatie, verbruik, aantal potentiële deelnemers), waarna er een businesscase opgesteld kan worden. Voor de zonnecollectoren zullen meerdere combinaties met en zonder opslag moeten worden onderzocht.

Intern zal er met de afdeling grondzaken over mogelijkheden plaatsing warmtepomp en gebruik ondergrond voor leidingen gevoerd

moeten worden.

Extern zal er met de bewoners, woningcorporaties, Enexis en andere stakeholders overlegd moeten worden. Daarna kan er een vraag in de markt uitgezet worden. Hier krijgt de gemeente Best een formatie voor.

Rol inwoner doen

De inwoner, huurder en verhuurder zullen hun wensen en eisen voor een aardgasvrij alternatief moeten aangeven.

Het verwarmingssysteem zal (in veel gevallen) aangepast moeten worden voor lage-temperatuurwarmtelevering en ruimte in de woning beschikbaar gemaakt moeten worden voor de opslag van warm tapwater.

2.3 Wilhelminadorp-Midden

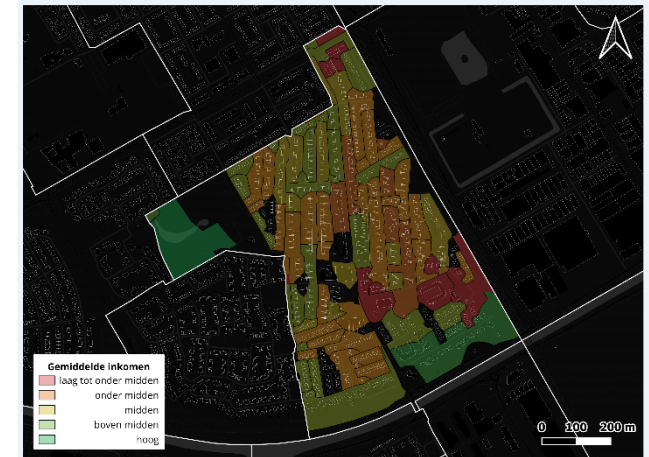
Pandanalyse

In figuur 2.10 t/m 2.13 zijn het bouwjaar, de gemiddeld inkomens, het eigendom en de energielabels weergegeven. Hierbij valt op dat:

- De woningen in Wilhelminadorp-Midden zijn gebouwd tussen 1925 en 2020, waarvan een overwegend deel tussen 1950 en 1990. De meest voorkomende woningen zijn eensgezinswoningen of tussenwoningen.
- Van alle woningen zijn er 63% van het type koopwoning. Daarnaast is er 31% in het bezit van een woningcorporatie. 'Thuis, Wooninc en Woonbedrijf hebben bezit in Wilhelminadorp-Midden. Hiervan heeft 'Thuis meer dan 90% bezit dat versnipperd is en matig geïsoleerd is, is het bezit van Wooninc goed geïsoleerd, en heeft Woonbedrijf zes woningen die ook matig geïsoleerd zijn.
- Naast dat de laagste inkomens bij de woningcorporaties zitten, valt het op dat een groot deel van de eigenaar-bewoners midden tot benedengemiddelde inkomens hebben.
- Een overwegend deel van deze woningen hebben ongeacht het inkomensniveau de energielabels E – G. Daarnaast valt het op dat er veel variatie is tussen de energielabels in dezelfde straat.

Figuur 2.10: Bouwjaar.

Figuur 2.12: Gemiddelde inkomens per postcode.

Figuur 2.11: Panden met een eigendomsclassificatie A of B.

Figuur 2.13: Energielabel.

2.3 Wilhelminadorp-Midden

Bronanalyse

De mogelijke warmtebronnen voor Wilhelminadorp-Midden zijn in kaart gebracht.

Individuele (hybride) warmtepomp

Een hybride warmtepomp is geschikt voor woningen met een beperkt warmte-afgiftesysteem; bovendien volstaan standaard radiatoren en is vloerverwarming niet noodzakelijk. Gezien het bouwjaar van deze woningen is na-isolatie soms wenselijk (indien de keuze valt voor een elektrische warmtepomp). Wel geldt dat naarmate een woning beter geïsoleerd is en beschikt over een lage-temperatuurafgiftesysteem (zoals vloerverwarming), de efficiëntie van de hybride warmtepomp hoger is, waardoor er meer bespaard wordt op de stookkosten en het comfortniveau hoger ligt.

Geothermie/aquathermie:

In Wilhelminadorp lijkt potentie te zijn voor ondiepe geothermie tot 1.700 meter (onder strenge voorwaarden) volgens expert bodem en mijnbouw van de provincie. Ook aquathermie met water uit het kanaal lijkt een mogelijkheid. Voor beide bronnen is een aanvullend onderzoek opgestart om de potentie beter in kaart te brengen.

Collectieve hybride/hoge-temperatuur warmtepomp:

Er is potentie voor een collectieve hybride/hoge-temperatuur warmtepomp, indien een woningbouwcorporatie of diverse bewoners die nabij elkaar wonen gelijktijdig de overstap willen maken van alleen aardgas naar een alternatieve warmtebron. Kleinschalige warmtenetten zijn soms rendabel waar dat voor grootschalig niet zou gelden

Uitgangspunt is dat er op openbare of particuliere grond ruimte beschikbaar moet zijn. Het is mogelijk voor diverse woningen met verschillende warmtebehoefte. Er kan gestart worden met hoge temperatuur en op een later moment de temperatuur naar beneden bijgesteld worden. Hierbij is er netverzwaring noodzakelijk en moet er in Wilhelminadorp-Midden met Enexis afgestemd worden of een grootverbruikersaansluiting mogelijk is.

2.3 Wilhelminadorp-Midden

Profiel van de bewoners

Tabel 2.3: Vergelijking van inwonersprofielen o.b.v. de BSR-tool.

	Wilhelminadorp-Midden	Best	Landelijk
Geel	35,4%	28,3%	32,5%
Groen	38,5%	28,0%	19,0%
Blauw	13,5%	33,2%	29,0%
Rood	12,6%	10,5%	19,5%

Wat zegt de BSR-tool hierover?

De uitslag in Wilhelminadorp-Midden is weergegeven in tabel 2.3. Ten opzichte van het landelijke gemiddelde zien we dat de 'gele groep' nagenoeg even groot is als elders in het land. Voor de 'groene groep' geldt dat deze in Wilhelminadorp-Midden groter is dan elders, terwijl de 'blauwe groep' en 'rode groep' in Wilhelminadorp-Midden juist kleiner zijn.

Wilhelminadorp-Midden volgt de trend die ook elders in Best te zien is: in het centrumgebied van Best zijn de 'gele' en 'groene' groep het meest vertegenwoordigd. Deze verdeling zien we ook terug in de uitslag in Wilhelminadorp-Midden.

Wat betekent dit voor acties rondom communicatie?

De 'gele' en 'groene' groep bevatten samen bijna driekwart van de inwoners uit de buurt Wilhelminadorp-Midden. Dat betekent dat een communicatiestrategie die bij deze twee groepen aansluit goed bij de buurt past. Beide groepen zijn online goed te bereiken via Facebook. Daarnaast zijn beide groepen te classificeren als 'groepcentrisch', dat betekent dat het effectief kan zijn om lokale groepen en organisaties te benutten. Denk aan een buurtvereniging, een sportclub in de buurt of een buurtbarbecue. Vergeet ook niet om gebruik te maken van lokaal drukwerk, zoals een wekelijkse dorpskrant.

Voor meer informatie over de kleuren en profielen, zie pagina 5 en 6.

2.3 Wilhelminadorp-Midden

Huidige ontwikkelingen

Waar zijn we mee bezig?

- Doordat Wilhelminadorp-Midden is aangewezen als zoekbuurt, zal er betref communicatie en participatie extra aandacht voor deze gestandaardiseerde aanpak gevraagd worden met communicatiematerialen.
- Het opzetten van een mogelijke informatieavond met collectieve actie voor de hybride warmtepomp.
- Het onderzoeken van een koppeling tussen de budgetten van “Groene Zone zonnepanelen” en “Groene Zone isoleren” voor de gestandaardiseerde aanpak.
- Het onderzoeken of budgetten van het Nationaal Isolatieprogramma gebruikt kunnen worden om ‘gespikkeld bezit’ te verduurzamen.
- Er is een gebiedsgerichte aanpak voor Wilhelminadorp.

2.3 Wilhelminadorp-Midden

Route en vervolgstappen

Route naar duurzame warmte

Een mogelijke route voor het aardgasvrij maken van Wilhelminadorp-Midden is door op wijkniveau te gaan voor een gestandaardiseerde isolatieaanpak (enkele isolatiemaatregelen voor een cluster aan woningen) en de realisatie van individuele (hybride) warmtepompen te stimuleren. Deze zijn ook toepasbaar in matig geïsoleerde woningen (afhankelijk van afgiftesysteem en temperatuurniveau). De redenatie hierachter is dat er in Wilhelminadorp-Midden vooroorlogse woningen zijn met mogelijke afgiftesystemen geschikt voor lage-temperatuurwarmte. Het isoleren van deze woningen zorgt ervoor dat de warmte vasthoudt en het energieverbruik vermindert.

Door te gaan voor een aanpak op wijkniveau waarbij kwetsbare huur- en koopwoningen, inclusief 'gespikkeld bezit', mee worden genomen in een renovatie leidt dit tot een aantrekkelijke bouwtechnische en financiële verduurzamingslag. Met 'gespikkeld bezit' worden voormalige corporatiewoningen bedoeld die overgekocht zijn door particuliere eigenaren.

De pandanalyse toont een hoge bebouwingsdichtheid en een gemiddelde energievraag.

Mogelijke vervolgstappen

Rol gemeente

De gemeente Best zal het gesprek voeren met de woningbouwcorporaties en onderzoeken hoe de planning van het renovatie- of onderhoudsproces leidt tot een rol- en taakverdeling tussen de gemeente en de woningcorporatie.

Daarnaast zullen lokale bewonersinitiatieven worden betrokken. De inzet van bewonersorganisaties is erg belangrijk; mensen vertrouwen andere inwoners uit de gemeenschap en zullen zo meer bereid zijn om hun huis te verduurzamen door mee te doen aan de wijkaanpak.

Er is een gebiedsgerichte aanpak voor Wilhelminadorp. Hier krijgt de gemeente Best extra capaciteit voor, waardoor er een projectleider ingezet op wordt.

Rol inwoner

De inwoner, huurder en verhuurder zal haar wensen en eisen moeten aangeven.

Om te bepalen of een warmtepomp genoeg comfort geeft zouden huishoudens een zogenaamde 50-gradentest kunnen uitvoeren, zoals beschreven op [Milieucentraal](#).

3. Bespaarbuurten

Bespaarbuurten

Pandanalyse

Hoge Akker, De Leeuwerik, Oirschotseweg en omgeving en Batadorp Noord

Kenmerken woningen

De woningen in de Hoge Akker zijn gebouwd tussen 1950 en 2000, waarvan een overwegend deel tussen 1961 en 1966. De woningen in de Leeuwerik, Oirschotseweg en omgeving en Batadorp Noord zijn gebouwd tussen 1925 en 2020. Hiervan is een overwegend deel gebouwd in de Leeuwerik tussen 1970 en 1980 en in Batadorp Noord tussen 1925 en 1990.

De meest voorkomende woningen in de Hoge Akker zijn eengezins- of tussenwoningen, een benedengemiddelde woonoppervlakte en matige isolatie. In de Leeuwerik zijn dat herenhuizen of tussenwoningen. Voor Oirschotseweg zijn het vrijstaande woningen en voor Batadorp Noord eensgezinswoningen of tussenwoningen.

Eigendom woningen

Van alle woningen in de Hoge Akker zijn er 69% van het type koopwoning. Daarnaast zijn er 23% aan in het bezit van een woningcorporatie. "Thuis en Woonbedrijf hebben beide bezit in de Hoge Akker.

Figuur 3.1: Bouwjaar.

Figuur 3.3: Gemiddelde inkomen per postcode.

Figuur 3.2: Panden met een eigendomsclassificatie A of B.

Figuur 3.4: Energielabel.

Route naar aardgasvrij-ready

Pandanalyse

Route naar aardgasvrij-ready

De mogelijke route voor het aardgasvrij-ready maken van de bespaarbuurten is in de eerste stap door het beter isoleren van de woningen. Hierdoor kan op een later moment een vervangende energiebron worden aangesloten.

De pandanalyse toont voor de Hoge Akker en De Leeuwerik een hoge bebouwingsdichtheid en een gemiddelde energievraag. Voor Oirschotseweg en omgeving een lage bebouwingsdichtheid en een hoge energievraag. Batadorp Noord toont een lage bebouwingsdichtheid en een hoge energievraag.

Het valt op dat er een lage cohesie is in de Hoge Akker, ondanks dat er sociale structuren (woningcorporaties/verenigingen) aanwezig zijn. Om de bewoners toch mee te krijgen in de transitie kan er meer ingezet worden op het ondersteunen met kleine maatregelen met behulp van energiecoaches.

Het valt op dat er een hoge cohesie in De Leeuwerik, Oirschotseweg en omgeving en Batadorp Noord, waardoor bewoners via de aanwezige sociale structuren elkaar kennen. De keuze voor een kleine collectieve oplossing kan via deze bestaande kanalen worden gedragen en bijdrage geven aan het versterken van de cohesie. Voor Oirschotseweg en omgeving lijkt door de hoge energievraag een hybride warmtepomp het best geschikt om op korte termijn een reductie in gas te verwezenlijken.

Waar zijn we mee bezig?

- Regionaal Energie Loket is voor de gemeente Best bezig met meerdere informatieavonden en collectieve inkoopacties.
- Het onderzoeken van een koppeling tussen de budgetten van “Groene Zone zonnepanelen” en “Groene Zone isoleren” om zo een gestandaardiseerde aanpak aan te kunnen bieden.

4. Eigen-tempobuurt

Eigen-tempobuurt

Pandanalyse

Schutboom, Heuveleind, Heivelden, Heikant-Heivelden, Dijkstraten, Steegsche Velden, Spielheide Oost, Villawijk en het buitengebied.

Kenmerken woningen

De woningen in de Schutboom zijn gebouwd na 2010 met enkele voor 2000. De woningen in Heuveleind tussen 1995 en 2001, Heivelden na 2000, Dijkstraten de meerderheid na 2010 met enkele voor 2000, Spielheide tussen 1970 en 1990, met enkele na 2010 en Villawijk na 1950 tot en na 2020.

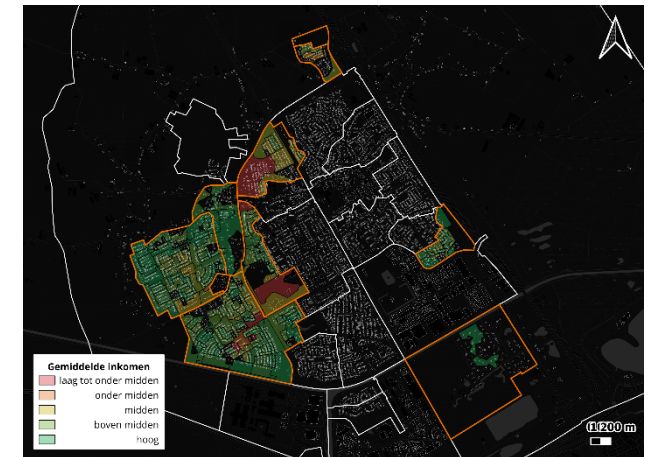
De meest voorkomende woningen in de Schutboom zijn vrijstaande woningen. In Heivelden zijn dat eengezinswoningen en vrijstaande woningen. Voor Dijkstraten zijn het vrijstaande woningen, voor Spielheide herenhuizen of tussenwoningen en Villawijk vrijstaande woningen en villa's.

Eigendom woningen

Het is onbekend wat het type verdeling is in Schutboom. Van de woningen in Heuveleind zijn 86% van het type koop, 12% van de woningbouwcorporatie en 2% van particuliere verhuurders. Voor Dijkstraten is het respectievelijk 59%, 34% en 7%. In Spielheide bevinden zich alleen koopwoningen. In de Villawijk is de verdeling 95% van het type koop en 5% van het type particuliere huur.

Figuur 4.1: Bouwjaar.

Figuur 4.3: Gemiddelde inkomen per postcode.

Figuur 4.2: Panden met een eigendomsclassificatie A of B.

Figuur 4.4: Energielabel.

Route naar aardgasvrij-ready

Pandanalyse

Schutboom

De pandanalyse toont een hoge bebouwingsdichtheid en een variabele energievraag. Doordat het merendeel van de woningen in de Schutboom goed genoeg geïsoleerd is, zal de Schutboom het label eigen-tempobuurt krijgen in plaats van het vastgestelde label bespaarbuurt uit de TVW van januari 2022. Voor de woningen die hiervoor niet geschikt zijn, is de eerste stap beter isoleren.

Het valt verder op dat er een hoge cohesie in deze buurt is, waardoor bewoners via de aanwezige sociale structuren elkaar kennen. De keuze voor een kleine collectieve oplossing kan via deze bestaande kanalen worden gedragen en bijdrage geven aan het versterken van de cohesie.

Heuveleind, Heivelden, Heikant-Heivelden, Dijkstraten, Speelheide Oost, Villawijk en het buitengebied.

De manier waarop een eigen-tempobuurt voor duurzame warmte kiest is bij natuurlijke momenten, met een individuele elektrische warmtepomp of bij een klein lage-temperatuurcollectief. De pandanalyse voor Heuveleind, Heivelden, Heikant-Heivelden en Dijkstraten tonen namelijk een lage bebouwingsdichtheid en een lage energievraag. Voor de buurt Speelheide Oost toont de pandanalyse een middelmatige bebouwingsdichtheid en een gemiddelde energievraag. Voor de Villawijk toont de pandanalyse een lage bebouwingsdichtheid en een diverse energievraag.

Het valt verder op dat er een middelmatige cohesie in Heuveleind, Heivelden en Heikant-Heivelden is en een hoge cohesie in Dijkstraten en Speelheide Oost, waardoor bewoners via de aanwezige sociale structuren mogelijk elkaar kennen. Grotendeels zal hier de keuze op individuele oplossingen liggen gezien de eigen-tempo-aanpak van deze wijken. Mocht er een kleine collectieve oplossing komen kan het via deze bestaande kanalen worden gedragen en bijdrage geven aan het versterken van de cohesie. In de Villawijk is er een lage sociale cohesie, dus ligt een individuele aanpak meer voor de hand.

Waar zijn we mee bezig?

- Er is een haalbaarheidsstudie uitgezet voor het gebruik van aquathermie als warmtebron. Aquathermie uit oppervlaktewater heeft potentie voor Heuveleind, aangezien deze dicht bij het Wilhelminakanaal ligt en de bebouwing hiervoor geschikt is. De potentie van het oppervlaktewater bij Wilhelminapark en Heidevelden is erg beperkt. Aquathermie uit afvalwater heeft geen potentie in Best, omdat er geen rioolwaterzuivering of –gemalen zijn in de gemeente.
- Regionaal Energie Loket is voor de gemeente Best bezig met meerdere informatieavonden en collectieve inkoopacties.
- Het onderzoeken van een koppeling tussen de budgetten van “Groene Zone zonnepanelen” en “Groene Zone isoleren” om zo een gestandaardiseerde aanpak aan te kunnen bieden.

5. Lange-termijnbuurten

Lange-termijnbuurten

Pandanalyse

Salderes, Oud-Best, Centrum, Kantonnier, Batadorp Zuid en Speelheide West

Kenmerken woningen

De woningen in de wijk Salderes zijn gebouwd tussen 1973 en 1989. De meest voorkomende woningen zijn tussen- en eengezinswoningen. In het Centrum en Oud-Best zijn de meest voorkomende woningen gebouwd tussen 1933 en 1989 en is het type vrijstaande woningen. Voor Kantonnier zijn de meeste woningen gebouwd tussen 1986 en 1988 en gaat het vooral om tussen- en eengezinswoningen.

Eigendom woningen

Van alle woningen in Saldares zijn er 81% van het type koopwoning en 12% van het type huurwoningen. Daarnaast zijn er 7% in het bezit van woningcorporatie 'Thuis. Van de woningen in Oud-Best zijn 71% van het type koop, 20% van de woningbouwcorporatie en 9% van particuliere verhuurders. Voor het centrum is 41% van het type koopwoningen, 30% van de woningbouwcorporatie en 29% van het type particuliere huur. In Kantonnier bevinden zich aanzienlijk meer koopwoningen, namelijk 78%, en is 18% van de woningbouwcorporatie en 4% van het type particuliere huur.

Figuur 5.1: Bouwjaar.

Figuur 5.3: Gemiddelde inkomen per postcode.

Figuur 5.2: Panden met een eigendomsclassificatie A of B.

Figuur 5.4: Energielabel.

Route naar aardgasvrij-ready

Pandanalyse

Salderes, Oud-Best, Centrum, Kantonier, Batadorp Zuid en Speelheide West

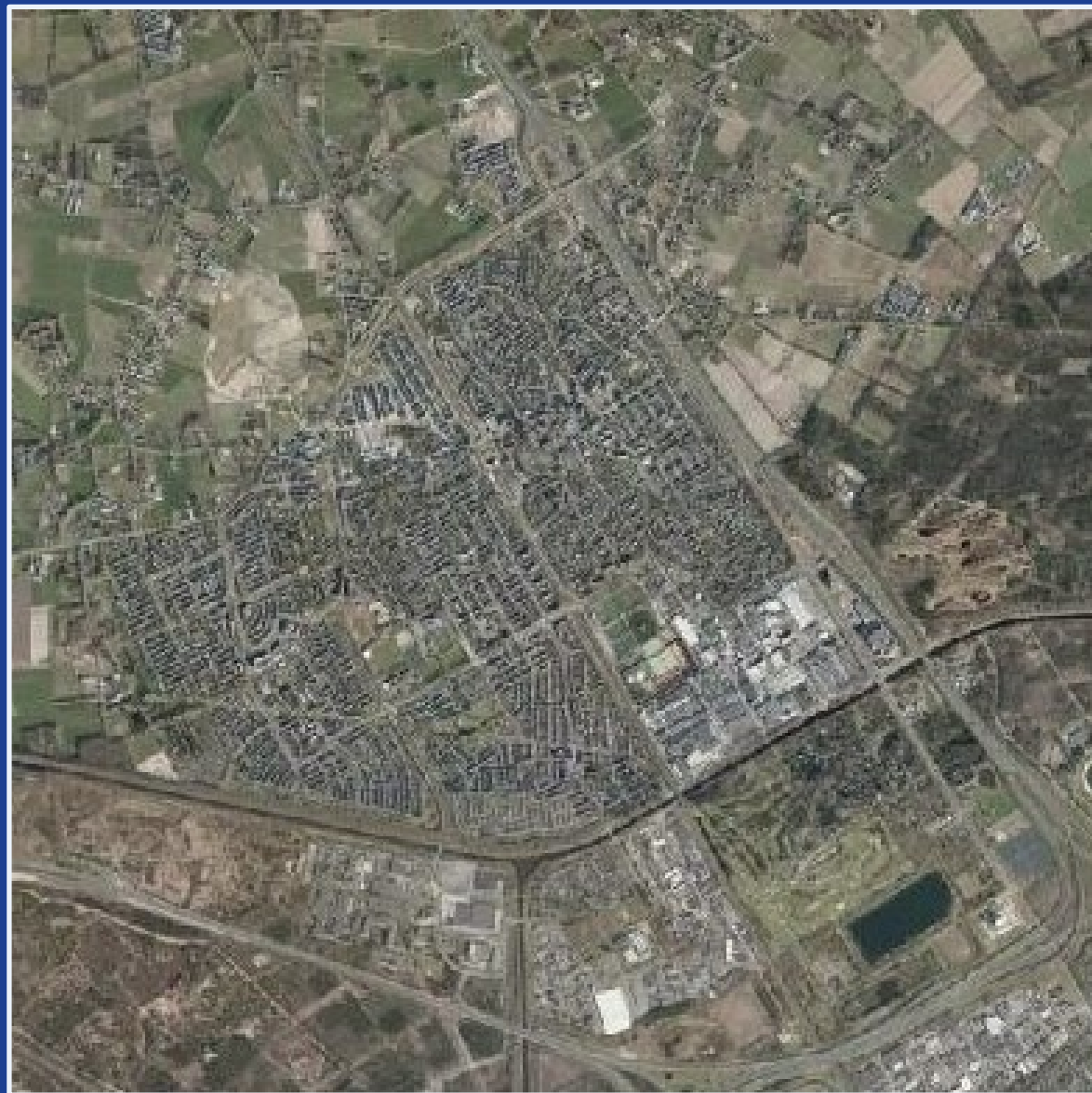
De manier waarop lange-termijnbuurten de overstap maken voor duurzame warmte is bij een grote warmtevraag de woning de komende jaren beter te isoleren totdat de haalbaarheid van collectieve bronnen technisch en financieel onderzocht is. Bij een kleine warmtevraag kan er op korte termijn gekozen worden voor een individuele oplossing en op lange termijn mogelijk aansluiting gevonden worden met een collectieve bron.

Het valt verder op dat er een hoge cohesie is in Salderes, Oud-Best, Centrum, Kantonier, Batadorp Zuid en Speelheide West waardoor bewoners via de aanwezige sociale structuren mogelijk elkaar kennen. Mocht er een collectieve oplossing komen kan het via deze bestaande kanalen worden gedragen en bijdrage geven aan het versterken van de cohesie.

Waar zijn we mee bezig?

- Regionaal Energie Loket is voor de gemeente Best bezig met meerdere informatieavonden en collectieve inkoopacties.
- Het onderzoeken van een koppeling tussen de budgetten van “Groene Zone zonnepanelen” en “Groene Zone isoleren” om zo een gestandaardiseerde aanpak aan te kunnen bieden.

6. Projecten en koppelkansen

Projecten en koppelkansen

De gemeente Best wil een aantal opgaven en projecten mee laten lopen met de aanpak van de warmtetransitie. Dit noemen we meekoppelkansen. Voor de zoekbuurten van de gemeente Best gaat het om de volgende kansen:

- Vanuit prestatieafspraken gezamenlijk optrekken met woningbouwcoöperaties.
- Vanuit verduurzaming maatschappelijk vastgoed kijken naar mogelijkheid tot het breder trekken van projecten.
- Inspelen op hertontwikkeling van locaties als het stationsgebied, de Boomgaard, de Wig, Kadans, Wilhelminaschool, de Schakel en de Wildheuvel.
- In de zoekbuurt van Heivelden zijn 40 sociale huurwoningen van Wooninc. In dit gedeelte van Heivelden is ook gemeentelijk vastgoed, namelijk drie scholen en twee kinderdagverblijven die gasvrij gemaakt dienen te worden (Vlinderhei 7 en Vlinderhei 12); Hier wordt een plan voor opgesteld. Daarbij wordt mogelijk gebruik gemaakt van de subsidieregeling maatschappelijk vastgoed niet in eigen bezit.
- In Naastenbest zijn er de komende jaren meerdere wegconstructies, waarvan de reconstructie van de Prinses Beatrixlaan (zuid) en Willem Alexanderpark in 2022 en werkzaamheden voor de reconstructie van de Brins Bernhardlaan in Naastenbest gepland staan in 2023.
- In Naastenbest is ook gemeentelijk vastgoed, namelijk een kinderdagverblijf die gasloos gaat aan de Koningin Emmalaan 27 in 2022/2023 en basisschool “De Heydonk”.
- In Naastenbest zijn enkele woningbouwprojecten voorzien: JP Coenstraat (privaat, 12 tot 14 woningen), BS De Schakel (thans Oekraïense vluchtelingen, straks 34 tot 42 woningen) en BS Wilhelminaschool (op termijn mogelijk 30 tot 40 woningen). Hierbij gaat het om de bouw van midden- en sociale huurwoningen.

Disclaimer

In dit document wordt open data van derden aangeboden verkregen via partijen als kadaster.nl, cbs.nl en rvo.nl. De gemeente Best kan niet verantwoordelijk worden gehouden voor enige informatie die middels deze bronnen gevonden wordt en aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade door gebruik of naar verwezen aangeboden data.